

Informatieblad over het gevaar van grasaren voor honden

Wat zijn grasaren?

Grasaren zijn de scherpe zaden van de grassoort 'kruipertje' die in de periode van mei tot en met augustus groeit. Grasaren komen vooral voor langs stoep- en wegranden en op grasvelden die niet vaak gemaaid worden. Precies de plekken dus waar honden veel lopen en snuffelen. Wanneer dit gras tot bloei komt, ontstaat er een pluim aan het uiteinde van de grasspriet. In het begin van de bloei zijn de grasaren groen van kleur, daarna drogen ze uit en worden ze langzaam geel. Vervolgens vallen ze uit elkaar in losse zaden.

Waarom zijn grasaren gevaarlijk voor de hond?

De stekelige delen van de grasaren kunnen afbreken en in de vacht blijven hangen als een hond erlangs of erdoorheen loopt, of er tegenaan plast. Vooral voor honden met een middellange of lange vacht is dit risico groot. De scherpe punten kunnen makkelijk in de neus, oren, ogen, tenen en huidplooiën van de hond terechtkomen en daar binnendringen. Door de weerhaakjes die eraan zitten, kunnen grasaren maar één kant op: dieper het lichaam in. Zo kunnen ze lelijke ontstekingen veroorzaken. Ook kunnen ze in de longen of andere vitale organen terechtkomen, wat tot ernstige complicaties kan leiden of (in uitzonderlijke gevallen) zelfs tot overlijden. Elk jaar zijn duizenden honden slachtoffer van grasaren.

Gestage toename

Het kruipertje laat een opvallende groei in voorkomen zien. Dat wordt verklaard door het volgende:

- Grote voedselrijkdom door bemesting vanuit de landbouw.
- Een maaibeheer dat open plekken in de vegetatie creëert, al dan niet in combinatie met het niet afvoeren van het maaisel waardoor de voedselrijkdom van de bodem nog verder toeneemt.
- Lange droge periodes als gevolg van klimaatverandering die deze open plekken in de vegetatie extra bespoedigen.
- Nat voorjaar dat de kieming van éénjarige grassen en kruiden extra stimuleert.
- Veel honden worden uitgelaten langs bermen. Niet opgeruimde hondenpoep maakt de bodem voedselrijker en stimuleert de kieming en groei van beide soorten. Mogelijk dragen honden ook bij aan de verspreiding van de zaden als zij door de vegetatie lopen en zaden blijven hangen in hun vacht.

Hoe kunnen we de toename en overlast beperken?

De geleidelijke toename van kruipertje in Nederland veroorzaken wij als mens grotendeels zelf. Dat betekent ook dat wij - als gemeenschap én als individu - aan de knoppen kunnen draaien om deze toename en overlast te beperken. Dat zit hem enerzijds in aanpassing van het beheer en anderzijds in ander gedrag van de hondeneigenaar, die verantwoordelijk is voor het reilen en zeilen van zijn of haar hond(en).

Omdat het kruipertje op voedselrijke bodems groeit, zit de oplossing in het verminderen van deze voedselrijkdom. Dit kan door na het maaien het maaisel te verwijderen. Door het wegnemen van deze voedselrijke biomassa wordt de bodem langzaam maar zeker steeds schraler en daardoor interessanter voor bloemrijke kruiden en minder geschikt voor grassen zoals het kruipertje. Let wel, dit is een proces van meerdere jaren en zal niet na één jaar het gewenste resultaat opleveren. Naast dat er via dit maai- en afvoerbeheer minder grassen gaan groeien in de berm, profiteren ook veel insecten van de toegenomen bloemrijke kruiden. Win-win dus voor honden en de biodiversiteit in de berm!

Begin juni is de beste tijd om te maaien en het maaisel af te voeren. Dit is de piek in de bloeitijd van het kruipertje. Een tweede maaibeurt kan in september of oktober. Mocht de overlast van het kruipertje erg groot zijn, dan kan een extra maaibeurt tussendoor overwogen worden. Maaien in mei is niet gewenst, omdat juist in die maand veel bloemrijke kruiden bloeien die zeer waardevol zijn voor insecten. Overigens staan beide grassen niet altijd door de hele berm. Soms kan alleen aan de rand of gefaseerd maaien voldoende zijn.

Voorkom schade aan de bodem. Hiermee wordt niet alleen een perfect kiembedje geschapen voor het kruipertje, maar ook voor ijle dravik en jakobskruid. Hoewel alle drie de 'probleemsoorten' onderdeel zijn van de inheemse flora en hier thuishoren, is een hoge dominantie niet gewenst en kan dit met beperkte inspanning voorkomen worden.

Advies voor overheden, terreinbeheerders én hondeneigenaren

- Maai bij grote dominantie van het kruipertje in de maanden juni, juli en augustus regelmatig de grasaren langs looppaden in recreatie- en hondenlosloopgebieden.
- Maai op andere locaties niet te vaak en niet te kort. Zo worden open plekken in de vegetatie voorkomen en krijgt het kruipertje minder gelegenheid tot kieming.
- Voer het maaisel af. Enerzijds om de voedselrijkdom in de bodem terug te dringen, anderzijds om eventuele rijpe zaden te verwijderen.
- Een deel van de voedselrijkdom in bermen wordt veroorzaakt door (over)bemesting vanuit de landbouw. Boeren van aangrenzende landbouwgronden kan gevraagd worden de randen van de percelen spaarzamer te bemesten waardoor er minder meststoffen in de berm terecht komen.
- Meer tips en tricks over ecologisch maaibeheer staan in de [Veldgids Ecologisch bermbeheer](#) van stichting FLORON en de Vlinderstichting.
- Ruim de hondenpoep op. Het kruipertje groeit namelijk heel goed op de voedselrijke poep.
- Leer het kruipertje goed herkennen. Mijd plekken met grote hoeveelheden van deze soort. Dit helpt problemen met diergezondheid en verspreiding van zaden via de vacht voorkomen.
- Controleer je hond(en) na het uitlaten op eventuele aartjes en verwijder deze.
- Raadpleeg tijdig een dierenarts als je de aren zelf niet uit de vacht, oren of neus kunt halen. Zo voorkom je groot leed of zelfs het overlijden van jouw hond.
- Zorg voor de aanwezigheid van voldoende faciliteiten, zoals uitlaatvelden en speciale hondenpoepafvalbakken en eventueel het verstrekken van gratis hondenpoepzakjes. Zo wordt het de hondenbezitter makkelijker gemaakt om de hondenpoep op te ruimen en weg te gooien.
- Informeer de burger informeren over waar er is gemaaid, zodat mensen weten waar ze veilig met hun hond kunnen lopen.
- Bied een meldpunt aan waar inwoners locaties kunnen doorgeven waar veel grasaren staan en veel honden komen.

Foto: Het is belangrijk dat het grasmaaisel goed opgeruimd wordt, omdat de grasaren anders nog steeds een gevaar voor honden zijn.

Symptomen van een grasaar bij de hond

- **Neus:** niezen of met de poot over de neus wrijven.
- **Oog:** tranende ogen of in de ogen wrijven. Soms is die grasaar nog zichtbaar, maar meestal verdwijnt hij snel achter het oog door het knippen.
- **Oor:** schudden met de kop, de kop scheefhouden of krabben aan de oren.
- **Poten:** mank lopen of likken tussen de tenen. Zie je een klein gaatje? Dan kan het zijn dat er een grasaar in zit.
- **Huid:** likken en krabben op de plekken waar de grasaar naar binnen wil. Geïrriteerde of ontstoken plekkjes op de huid.
- **Keel:** hoesten en kokhalsneigingen.

Foto: Toen Woozle nog geen vier maanden oud was, kreeg hij tijdens het snuffelen een grasaar in zijn neus. De aar kroop richting zijn hersenen en moest onder narcose worden verwijderd.